

Politika

Korejas Republika ir prezidentāla demokrātiska republika ar daudzpartiju sistēmu. Valsts galva ir prezidents. Valdība īsteno izpildvaru. Likumdošanas vara pieder valdībai un nacionālajai asamblejai. Tiesu vara ir šķirta no izpildvaras un likumdošanas varas. Tiesu sistēmu veido augstākā tiesa, apelācijas tiesas un konstitucionālā tiesa.

Korejas Republikas pamatdokuments ir konstitūcija. Kopš 1948. gada konstitūcijā veikti labojumi piecas reizes, katra – izveidojoties jaunai republikai un valdībai. Spēkā esošā konstitūcija ratificēta 1988. gadā, kad izveidota sestā republika. Sestā republika nomainīja autoritāro piekto republiku, kad pie varas bija Čan Doo-hwan.

Likumdošanas vara

Likumdošanas varu īsteno vienpalātas Nacionālā asambleja. Tās sastāvā ir 299 deputāti, kas ievēlēti uz četriem gadiem. 243 deputāti ievēlēti no vienmandāta vēlēšanas apgabaliem un 56 deputāti pēc proporcionālās pārstāvniecības sistēmas. Ja kāds deputāts pārtrauc darbu asamblejā pirms termiņa beigām, tiek rīkotas papildvēlēšanas. Nacionālā asambleja pieņem un īsteno likumdošanu, auditē valsts budžetu, nodarbojas ar administratīvām lietām, apstiprina līgumus. Nacionālā asambleja var atbrīvot no amata valsts amatpersonas.

Nacionālā asambleja darbojas 17 pastāvīgās komisijās, kuras izvērtē likumprojektus. Prezidentam likums jāapstiprina 15 dienu laikā kopš tā pieņemšanas nacionālajā asamblejā.

Izpildvara

Korejas Republikas valsts galva ir prezidents, kuru ievēl tiešās vēlēšanās uz 5 gadiem bez tiesībām pārvēlēt. Prezidents ir valsts un valdības galva, Dienvidkorejas bruņoto spēku virspavēlnieks. Prezidents apstiprina amatā premjerministru pēc nacionālās asamblejas balsojuma; kā valdības galva ieceļ un vada ministru padomi. Ir tiesīgs ierosināt likumprojektus nacionālajā asamblejā, izsludināt ārkārtas stāvokli valstī, kā arī pieteikt karu. Tomēr prezidentam nav varas atlaist nacionālo asambleju. Gadījumos, ja rodas aizdomas par prezidenta un valdības ierēdņu darbības likumību, nacionālā asambleja ir tiesīga attiecīgās amatpersonas atbrīvot no ieņemamā amata. Šādi gadījumi tiek izskatīti konstitucionālajā tiesā, kur tiek pieņemts gala lēmums. Prezidenta padomdevējs ir Dienvidkorejas premjerministrs, kuru ieceļ prezidents pēc balsojuma nacionālajā asamblejā. Ja prezidents nespēj pildīt savus pienākumus, valsts vadības grožus pārņem premjerministrs. Premjerministrs ir tiesīgs ieteikt vai no amata atbrīvot valdības ministrus. Ministrus apstiprina prezidents. Ministri par savu darbību atskaitās premjerministram.

Korejas Republikas izpildvaru īsteno šādas ministrijas:

- Pārtikas lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ministrija
- Kultūras, sporta un tūrisma ministrija
- Vides ministrija
- Stratēģijas un finanšu ministrija
- Ārlietu un tirdzniecības ministrija
- Dzimtumlīdztiesības ministrija
- Valsts pārvaldes un drošības ministrija
- Valdības likumdošanas ministrija
- Veselības, labklājības un ģimenes lietu ministrija
- Tieslietu ministrija
- Nodarbinātības ministrija
- Nacionālās aizsardzības ministrija
- Ekonomikas zināšanu ministrija
- Patriotu un veterānu lietu ministrija
- Izglītības, zinātnes un tehnoloģiju ministrija
- Unifikācijas ministrija
- Zemes transporta un jūras lietu ministrija

Tiesu vara

Tiesu varu Korejas Republikā vada konstitucionālā tiesa, kuras sastāvā ir 9 tiesneši. Trīs izrauga augstākās tiesas galvenais tiesnesis, 3 – nacionālā asambleja un 3 – prezidents. Visus konstitucionālās tiesas tiesnešus apstiprina prezidents. Konstitucionālās tiesas prezidentu apstiprina valsts prezidents pēc nacionālās asamblejas balsojuma. Konstitucionālās tiesas tiesnešus amatā ieceļ uz sešiem gadiem ar tiesībām pārvēlēt uz otru pilnvaru termiņu. Tiesneši nevar būt vecāki par 65 gadiem, izņēmums – konstitucionālās tiesas prezidents.

Konstitucionālā tiesa izvērtē likumu atbilstību konstitūcijai, izskata noziegumus pret valsti un augstu amatpersonu atbrīvošanu no amata.

Pārējās lietas izskata augstākā tiesa, kas ir pēdējā apelācijas tiesu instance. Augstākās tiesas sastāvā ir četrpadsmit tiesneši, viens no tiem galvenais tiesnesis. Tiesnešiem jābūt vismaz 40 gadus veciem ar vismaz 15 gadus ilgu juridiskā darba pieredzi. Tiesnešus amatā ieceļ uz sešiem gadiem. Augstākās tiesas galveno tiesnesi nevar iecelt amatā uz otru termiņu. Augstākās tiesas galvenais tiesnesis atbild par visu tiesu administrāciju un sniedz priekšlikumus nacionālajai asamblejai.

Hierarhijā zemāk atrodas apelācijas tiesas, kas atrodas piecās galvenās pilsētās; rajonu tiesas un municipālās tiesas.

Avots: *Korejas Republikas prezidenta kancelejas mājas lapa* - <http://english.president.go.kr/main.php>
Korejas Republikas premjerministra kabinets - www.pmo.go.kr